

Eduskunta Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
00102 Eduskunta

Viite: Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausuntopyyntö koskien esitystä kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta, HE 13/2020

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto hallituksen esityksestä kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lausuu seuraavaa:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain tarkentamisen tärkeäksi. Erityisesti työllisyyden hoidon vastuun siirtyessä merkittävässä määrin työllisyyden kuntakokeilualueille on tärkeää, että kuntouttavan työtoiminnan pelisäännöt ovat selkeät. Hallituksen työllisyystavoitteen saavuttamiseksi on oleellista, että asiakas ohjataan ensisijaisesti työhön tai työllistymistä edistävään palveluun. Kuntouttava työtoiminta tulee kyseeseen vain tilanteissa, joissa asiakkaalle ei ole edellytyksiä työllistyä tai osallistua edellä mainittuihin palveluihin. Siten 9§:ssä tulisi olla selkeästi kuntouttavan työtoiminnan kohderyhmä esimerkiksi siten, kuin se alkuperäisessä hallituksen esityksen 184/2000 yksityiskohtaisissa perusteluissa on kirjattuna: "Aktivointisuunnitelma voi sisältää kuntouttavaa työtoimintaa, jos henkilölle ei ole voitu tarjota työvoimahallinnon ensisijaisia toimenpiteitä". Nykyisin voimassa olevassa laissa ja esitetyissä muutoksissa oleellinen kohderyhmän määrittäminen ei käy itse lakipykälästä ilmi, vaan se ilmenee ainoastaan lain aikaisempienkin säädösvaiheiden kohdalla lain yksityiskohtaisista perusteluista.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan asiakaskohtaisen aktivointisuunnitelman täydentämistä siten, että siihen tulee selkeästi kirjata kuntouttavan työtoiminnan tavoite. Tämä on selkeä parannus ja asiakkaan näkökulmasta luo perustelun sille, miksi hänet ohjataan kyseiseen palveluun. Tavoitteellisuus tukee hallituksen työllisyystavoitteita ja ohjaa paremmin siihen, että asiakkaan polku johtaisi kuntouttavasta työtoiminnasta työhallinnon työllistymistä edistäviin palveluihin ja niistä edelleen töihin. Edelleen huomiota tulisi kiinnittää siihen, että kyse on kuntouttavasta palvelusta, jonka yhteydessä kartoitetaan asiakkaan jäljellä oleva toimintakyky ja rakennetaan polkua töihin sen pohjalta.

Samaa tavoitteellisuutta tukee myös esitykseen kirjattu selkeä vaade ohjaamisesta ja tuesta, jota asiakkaalle on tarjottava. Uutena elementtinä esityksessä on mahdollisuus ostaa mainittua ohjausta ja tukea palveluntuottajilta. Tällä hetkelle TE-hallinnon palveluita tarjoaa laaja joukko erilaisia palveluntuottajia. On oletettavaa, että niillä on intressiä jatkossa tarjota palveluita myös kuntouttavan työtoiminnan

10.03.2020

KEHA/1356/2020

asiakkaille. Tämä on hyvä täydennys, sillä kaikissa kunnissa ei ole käytettävissä kolmannen sektorin toimijoiden tukea kuntoutuksen järjestämiseen ja siten palveluiden tuottaminen on ollut kunnan tehtävää kaikilta osin. Työvoimapalveluita tuottavilla palveluntuottajilla on merkittävästi kokemusta ja osaamista työnhakija-asiakkaiden ohjaamisesta. Koska TE-palvelut tähtäävät pääsääntöisesti työllistymiseen, myös palveluntuottajien fokus on siinä. Siten palveluntuottajat voivat tuoda työhön tähtäävällä orientaatiolla kuntoutuvaan työtoimintaan lisää tavoitteellisuutta kohti työmarkkinoita. Ohjauksen osalta lakiesityksessä 13a§:ssä on todettu, että *"Palveluun tulee sisältyä aina henkilön tarvitsema tuki ja ohjaus, jota annetaan henkilökohtaisena tai ryhmässä toteutettavana palveluna."* Muotoilu mahdollistaa sen, että asiakkaalle tarjotaan tukea ja ohjausta ainoastaan ryhmämuotoisesti. Asiakkaiden palveluntarve huomioiden tämä ei ole tarkoituksenmukaista, vaan ohjausta ja tukea tulisi aina antaa myös henkilökohtaisesti. Siten parempi muotoilu olisi *"...henkilön tarvitsema tuki ja ohjaus, jota annetaan henkilökohtaisesti. Ohjausta ja tukea voidaan tarjota lisäksi ryhmässä toteutettavana palveluna."*

Pykälässä 9 säädetään aktivointisuunnitelman sisällöstä. Kohdassa luetellun lisäksi suunnitelman sisältöön tulisi kirjata selkeästi se, että asiakkaan kohdalla on selvitetty mahdollisuus tarjota työtä tai julkisia työvoimapalveluita. Tätä ei ole aina suunnitelmiin kirjattu ja se on todettu puutteeksi.

Aktivointisuunnitelmien päivittäminen uuden lain mukaisiksi vaatii aikaa, koska asiakkaiden suunnitelmat tulee käydä läpi asiakaskohtaisesti. Mahdollinen moniammatillisuuden vaade huomioiden olisi hyvä, jos aika suunnitelmien päivittämiseen olisi esitetyn kolmen kuukauden sijasta pidempi.

Kuntoutuva työtoiminnasta annettua lakia on muutettu vuosien aikana lukuisia kertoja. Se on siten käytettävyydeltään haastava, kun pykälien perusteluita joutuu hakemaan useiden eri hallitusten esitysten kautta. Lisäksi lain suhde lakiin työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta on epäselvä. Kohderyhmä ja osin toimenpiteetkin ovat samoja, sillä kuntoutuva työtoiminta on samaan tapaan moniammatillista yhteistyötä edellyttävää kuin monialainen yhteispalvelukin. Lakiin ei esitetä muutoksia siihen, että kotoutuja voitaisiin ohjata kuntoutuvaan työtoimintaan. Tämä olisi kuitenkin toivottava muutos, sillä nykyisin kotoutujat jäävät kuntoutuvaan työtoiminnan ulkopuolelle eikä korvaavaa palvelua ole tosiasiallisesti saatavilla.

Nimike

Ratkaisijan nimi

Nimike

Esittelijän nimi

10.03.2020

KEHA/1356/2020

Liitteet

Kirjoita tähän

Jakelu

Kirjoita tähän

Tiedoksi

Kirjoita tähän

Tämä asiakirja KEHA/1356/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/1356/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Määttä Hanna 16.03.2020 12:08

Hyväksyjä Kela Eine 16.03.2020 12:30